

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

10
2023

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti

08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Qo'ng'irotbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 722 sahifa, 30-oktyabr, 2023-yil.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi

Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi

Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari

Toshkulov Abduqodir Hamidovich, i.f.d., prof., TDU rektori

Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari

Sharipov Qo'ng'irotbay Avazimbetovich, t.f.d., prof., TDIU rektori

Oblamuradov Narzulla Naimovich, i.f.n., dotsent

Djumaniyazov Maqsud Allanazarovich, Qoraqalpog'iston Respublikasi Tabiat resurslari qo'mitasi raisi

Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati

Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari

Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i

Eshov Mansur Po'latovich, i.f.d., prof., TDIU Akademik faoliyat bo'yicha prorektori

Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMMB birinchi prorektori

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori

Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor

Yuldashev Maqsud Abdullayevich, p.f.d., prof., TDIU Moliya-iqtisod ishlari bo'yicha prorektori

Karimov Norboy G'aniyevich, i.f.d., prof., TDIU huzuridagi PKQTMO tarmoq markazi direktori

Hakimov Nazar Hakimovich, f.f.d. TDIU profesor

Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori

Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU Marketing kafedrası professori

Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori

Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori

Aliyev Bekdavlat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori

Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., prof., Atrof-muhit va tabiatni muhofaza qilish texnologiyalari ilmiy-tadqiqot instituti

Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari

Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori

Musyeva Shoira Azimovna SamDu IS instituti professori

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d., Toshkent arxitektura-qurilish universiteti katta o'qituvchisi

Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti

Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti

Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti

Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi

Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti

Nomozova Qumri isoyevna Geologiya fanlari universiteti "Iqtisodiy geologiya" kafedrası dotsenti

Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU Ilmiy tadqiqotlar va innovatsiyalar departamenti rahbari

Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU huzuridagi PKQTUMOTMXHB mutaxassis

Ekspertlar kengashi:

Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti

Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti

Imomqulov To'liq Burxonovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

MUNDARIJA

Qishloq xo'jaligida innovatsion xizmatlar infratuzilmasini rivojlantirishning nazariy asoslari.....	8
Sharipov Kongratbay Avezimbetovich , professor, Zaynutdinova Umida Djalalovna , dotsent	
O'zbekiston-Turkiya do'stligi azaliy qadryatlarimiz zaminida yashab kelmoqda.....	13
O'sman Mesten , Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya-O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari	
O'zbekistonda turizm sohasining rivojlanishini davlat tomonidan	
qo'llab-quvvatlash mexanizmini takomillashtirish.....	15
Akkulov Abdulaziz Uralboyevich , mustaqil tadqiqotchi	
O'zbekiston Respublikasini "Yashil" iqtisodiyotga o'tish istiqbollari. Muammolar va yechimlar.....	19
Mirzayev Bexruz Abdulla o'g'li , doktorant	
Mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirishda "Yashil" iqtisodiyotning o'rni.....	26
Sevara Yaxshimuratova Rustam qizi , assistent-o'qituvchi	
Sanoat barqarorligini ta'minlashda yashil energetikaning o'ziga xos xususiyatlari.....	29
Kadirov Abdumalik Matkarimovich	
Republikamizda "yashil iqtisodiyot"ni shakllantirishda agroxizmatlarni	
rivojlantirishning asosiy yo'nalishlari.....	36
Mirzayev Q. J. , i.f.d., professor; Jonuzokov M. K. , assistent o'qituvchi	
"Yashil" obligatsiyalarni muomalaga chiqarishning nazariy va amaliy jihatlari.....	40
E. I. Nosirov , i.f.n., dotsent	
Turizm sohasidagi loyihalarni kreditlash amaliyotini takomillashtirish.....	46
Matkabulova Dilorom Xalilullayevna , PhD	
Koreya Respublikasida yashil (eko) turizmning rivojlanish yo'nalishlari va muammolari.....	51
Islomova Dilrabo Salomovna , kafedra assistenti	
Moliyaviy menejment tizimini transformatsiyalashda raqamli marketing	
samaradorligini baholashning nazariy yondashuvlari.....	55
Sobirjonov Sanjar Sobirjonovich , PhD, dotsent	
Samarqand viloyati ekologik turizm salohiyatidan samarali	
foydalanish asosida ekoturizm klasterlarini shakllantirish.....	62
Abduraxmanova Aqida Fayzulla qizi , i.f.b.f.d.; Axrorov Farxod Baxriddinovich , i. f. n.; Xo'jamov Bobur , tadqiqotchi	
Ichki turizmni rivojlantirishda davlatning o'rni.....	68
Dehqonov Burxon Rustamovich , tayanch doktorant	
O'zbekistonda turizm sohasini rivojlanishiga global trendlarning ta'siri.....	72
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich , i.f.d., professor	
Assessment of the Current State of the Market and Procedure For Lending	
to Subjects of Tourism Services of the Republic of Uzbekistan.....	79
Karimova Aziza Maxomadrizoyevna , PhD, docent; Maqsudov Orif Shakirovich , assistant	
Islomiy moliya instrumentlari (muzoraba va mushoraka) va ularni tijorat banklarida qo'llash.....	84
Madraximova Gulasal , dotsent; Safarova Nasiba , magistrant	
Mamlakatimizda "Yashil" iqtisodiyot asosida barqaror rivojlanishni ta'minlashning o'ziga xos jihatlari.....	90
Mustafaqulov Yangiboy Bo'riqulovich , Todjimamatova Mashhura Erkinovna ;	
Nurmatova Hilola A'zamovna ; Berdieva Aziza G'anisher qizi ; Egamberdieva Oydin Abror qizi	
Ways to Improve the Green Recovery in Uzbekistan by Investment and Trade.....	97
Nurbek Khalimjonov , assistant	
Evaluating the Path Towards Sustainable Tourism Development in the Republic of Uzbekistan.....	102
Khusniddin Egamnazarov	
Nexus Between Climate Change and Energy Consumption in Uzbekistan: A Time Series Analysis.....	106
Sarvar Mamasoliyev ; Shodiyor Toxirov	
O'zbekistonda mice turizmini barqaror rivojlanishida qulay infratuzilma.....	112
Xalimova F. N. , katta o'qituvchi	
Ichki turizmni rivojlantirishning ilg'or xorijiy tajribasi va uni	
O'zbekistonda qo'llashning iqtisodiy afzalliklari.....	115
Matkarimov Jahongir Shamuratovich , mustaqil tadqiqotchi	
Agroturizmni rivojlantirish orqali hududlarning barqaror rivojlantirish imkoniyatlari.....	122
Jo'rayeva Nargiza Abduvohidovna , kafedra dotsenti	
Turizm sektorida milliy hunarmandchilik mahsulotlarining rivojlanishining o'ziga xos xususiyatlari.....	126
Xushnazarova Maxzuna Gulamdjanovna , kafedra assistenti	
Роль религиозного туризма в экономике Узбекистана.....	132
Рахимова Дилфуза Мирзакасимовна , преподаватель	
Turistik sanoatining investitsion jozibadorligini boshqarish va samaradorligini baholash.....	139
Sa'dullayeva Gulnoza Sodiq qizi , PhD	

Turizmga innovatsiyon texnologiyalarni joriy qilish shart sharoitlari	144
Po'latov Ma'murjon Murodjon o'g'li , doktorant	
O'zbekistonning "yashil iqtisodiy strategiyasi" va uni amalga oshirishning asosiy yo'nalishlari	147
Bekmirzayev Mirzoxid Adashaliyevich , dotsent	
An Analysis of the Structure of Trade Between China and Uzbekistan	150
Cao Gang , PhD Candidate	
"Daka-Tex" MCHJ XKning marketing faolyatining takomillashtirish.....	160
Musyeva Shoirazimovna , kafedra professori	
Mamlakat iqtisodiy xavfsizligini ta'minlashda oziq-ovqat xavfsizligining o'rni	164
Ibragimov G'ayrat Ablaqulovich , PhD; Shukurova Nilufar Qahramonova , tadqiqotchi;	
Umirov Islombek Furkatovich , tadqiqotchi; Tojiqulov Samandar Orufjon o'g'li , tadqiqotchi	
MDH davlatlarida chorva va parandachilik o'sish dinamikasi	169
Abidov Abdujabbor Abduxamidovich , t. f.n., dotsent	
Tijorat banklarida foiz stavkaning likvidlikka ta'siri	179
Berdiyarov Baxriddin Tavasharovich , iqtisodiyot fanlari doktori, professor	
O'zbekiston moliya bozorini jahon moliya bozoriga integratsiyalashuvining dolzarb masalalari	186
Burxanov Aktram Usmanovich , i.f.d., prof.; Xudoyqulov Xurshid Xurramovich , i.f.d., prof.	
O'zbekiston Respublikasining Jahon savdo tashkilotiga a'zo bo'lishiga oid	191
Ruzibayev Jahongir Nodirovich	
O'zbekistonda ikkilamchi qimmatli qog'ozlar bozori hozirgi holati tahlili.....	194
Ro'ziqulov Abdimo'min Qussam o'g'li , mustaqil izlanuvchi	
Raqamli texnologiyalar orqali turizm industriyasini rivojlantirish usullari	200
R. P. Zarikeyev , mustaqil doktorant	
Korxona iqtisodiy xavfsizligini ta'minlashda inson resurslaridan foydalanish amaliyoti	206
Abdualimov Ashraf Qurbonaliyevich , doktorant	
Oliy ta'lim muassasalarida to'lov-kontrakt shakli mablag'lari bo'yicha xarajatlar	
va ular hisobining amaldagi holati	211
Abdujalilova Dilnoz Abdusattorovna , doktorant	
O'zbekistonda oziq-ovqat bozori nazariy tahlili.....	216
Abduraxmanova Zuxra Toxir qizi , doktorant	
Sug'urta munosabatlarini takomillashtirishning istiqbollari	221
Abduturapova Dildora Farxodjon qizi , doktorant	
Functions of Management in Education and Its Significance	231
Akhatova Shakhnoza Akram kizi , teacher	
Qishloq xo'jaligi korxonalarini moliyalashtirishni yangicha	
usullarini o'rganishning ayrim dolzarb masalalari	235
Ametov Quvondik Mamatjanovich , mustaqil izlanuvchi	
Yog'-moy sanoati korxonalari kapitali rentabelligini oshirish yo'nalishlari.....	238
Amirzoda Hamrayev , katta o'qituvchi	
Banklararo to'lov tizimini raqamli iqtisodiyotdagi rolini oshirish choralari	244
Amonov Alisher , o'qituvchi	
Baholash faoliyatini raqamlashtirish istiqbollari.....	248
Bobirjon Aktamov , katta o'qituvchi	
Marketing xizmati samaradorligini baholashda PEST tahlil usulining ahamiyati va qo'llash imkoniyatlari	253
Boyjigitov Sanjarbek Komiljon o'g'li , katta o'qituvchi	
Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlarining vujudga kelish zarurati, umumiy hisobotlarining tuzilishi	
va O'zbekistonning MHXSga o'tishida vujudga keladigan muammolar va ularni bartaraf etishning istiqbolli	
yo'nalishlari	259
Djurayeva Iroda Bahrom qizi , doktorant, o'qituvchi	
Samaradorlikni korxona iqtisodiyotida tutgan o'rni	265
Fayziyeva Nilufar Shuxrat qizi , PhD, katta o'qituvchi	
Avtomobil transporti korxonalarida amortizatsiya xarajatlari va uning hisobini takomillashtirish masalalari...	269
G'anibayev Ilxomjon Shokiraliyevich , doktorant	
Turistlar statistik hisobini olib borish bo'yicha xalqaro standartlar va tajribalar tahlili	275
Jumanova Zilola To'ychiyevna , doktorant	
Tijorat banklari ipotekali kreditlarining qaytuvchanlik holatini barqarorlashtirish choralari	280
Jumayev Muzaffar Mahmud o'g'li , kafedra o'qituvchisi	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida soliqlar va boshqa majburiy to'lovlarni	
amalga oshirishda raqamli texnologiyalardan foydalanish.....	284
M. Samiyeva , kafedra assisenti	
Assessment of the Economic Effectiveness of the Railway Transport System	288
Mannonov Shahruhmirza Abdurashidovich , independent researcher	
O'zbekistonda mikromoliya tashkilotlarining iqtisodiy faoliyat samaradorligini oshirish yo'llari.....	294
Nazarova Muslima Nazarovna , PhD, i.f.f.d., katta o'qituvchi	

Mamlakatimizda xizmat ko'rsatish sohasini rivojlanishining o'ziga xos xususiyatlari.....	301
Odilov Dilshodjon Tulqinovich	
O'zbekistonda paxtachilik majmuasining iqtisodiy samaradorligini oshirish	307
Xoliqov Tolibjon Luptullaevich , kafedra assistenti	
Ta'lim tizimi boshqaruvida "time menejmenti" texnologiyalarini qo'llash.....	311
Radjabova Gavxar Umarovna , kafedra dotsenti	
Improving Trade Effectiveness Through Merchandising: Theory and Practice	316
Ravshan Aliyevich Allayorov , Associate Professor	
An'anaviy moliya tizimidagi yangi yondashuv va yechimlar	319
Abrorov Sirojiddin , PhD; Bunyod Usmonov , PhD	
Ijtimoiy fondlar va maqsadli jamg'armalar faoliyatini takomillashtirish	325
Samiyeva Gulnoza Toxirovna , PhD, i.f.f.d.	
Tikuv-trikotaj korxonalarining brend jozibadorligini marketing strategiyalari asosida oshirish.....	332
Sh. Sh. Ziyayeva , katta o'qituvchi	
Surxondaryo mintaqasining ekoturizm salohiyati nuqtayi nazaridan baholash	337
Soatov Yusuf Xo'jayor o'g'li , mustaqil tadqiqotchi	
Совершенствование учета неиспользованных основных средств в Республике Узбекистан.....	340
Усманов Фаррух Обитхонович , научный сотрудник кафедры	
An'anaviy moliya tizimining metodologik muammolari, shuningdek moliya tizimida yuz beruvchi inqirozlar va ziddiyatli vaziyatlarning yuzaga kelish sabablari	348
Xabibullayev Dadajon Ro'ziboyevich , stajor tadqiqotchi; Sindarov Fazliddin Kaxramonovich , kafedra assistenti	
Dehqon xo'jaliklarida mahsulot yetishtirish samaradorligini oshirishda tomorqa xizmati klasterlarini takomillashtirish	355
Xamrayeva Sayyora Nasimovna , kafedra professori; Ochilova Nargiza Akramovna , doktorant	
Transport xizmatlari bozorida marketing faoliyatini mexanizmlarini rivojlanishining asosiy tamoyillari	360
Nosirov Javlonbek Jamoliddin o'g'li , doktorant; Raxmatov Ziyodullo Nosirovich , dotsent	
BMT Barqaror rivojlanish maqsadlari doirasida kambag'allikni qisqartirish va oziq-ovqat xavfsizligini mustahkamlash masalalari.....	363
Yusupov M. S. , PhD	
Мировые финансовые центры точки роста экономики	369
Абдуллаев Анвар Фархадович , PhD., доцент кафедры	
XX asr jadid ma'rifatparvarlari Abdurahmon Toshkandiy va Abdulla Avloniy ijtimoiy qarashlaridagi umumiylik va xususiylik	375
Abrorxon Asatulloev Asatulloevich , PhD	
Математическое обоснование вычисления моды и медианы в статистике.....	379
Бердикулова Ирода Райимкуловна , старший преподаватель; Усманов Шахзод Шохрухович , студент	
Yirik soliq to'lovchi korxonalar faoliyatini rag'batlantirishda soliq ma'murchiligining istiqbollari.....	390
G'aniyev Shaxriddin Vohidovich , i. f. d., Saipnazarov Sherbek Shaylavbekovich , PhD	
Sog'lomlashtirish turizmi klasterlari faoliyatida innovatsion faoliyatni boshqarishning kross-innovatsiyalar asosidagi modeli	395
G'ofurov Azizbek Umarjonovich , mustaqil tadqiqotchi	
Tijorat banklari faoliyatidagi kredit risklarini boshqarishni takomillashtirish yullari.....	400
J. Y. Isakov , i.f.d, professor	
Mehnat bozorining raqamlashgan iqtisodiyotdagi statistik masalalari.....	405
A. Abduvohidov , i. f.d., professor	
Davlat oliy ta'lim tashkilotlarida xarajatlar hisobini yuritish.....	407
Karayev Payzillaxon Yusufxonovich , PhD	
Актуальная ситуация в сегменте теневой экономики в Республике Узбекистан.....	412
Кошанов Абдимурат , независимый исследователь	
O'zbekistonda moliyaviy hisob va hisobotni MHXSlariga transformatsiya qilishda asosiy vositalar hisobini tashkil etish masalalari	416
Qurbonova Shaxrinoz , doktorant	
Erkin iktisodiy hududlarda investitsion faollikni oshirish masalalari.....	420
Qilicheva Kamola Muzaffarovna , mustaqil tadqiqotchi	
Mahalliy byudjetlar xarajatlari ijrosining samaradorligini oshirish masalalari (Jizzax viloyati misolida).....	425
Mamayusupov Omonulla Mamatqulovich , erkin izlanuvchi	
Sug'urtada assistans xizmatlarini takomillashtirish	433
Maxmudov A. M.	
Цифровизация бухгалтерского учета.....	439
Мирсодикова Дилобар Дилшод кизи , самостоятельный соискатель	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari faoliyatini rivojlantirishning moliyaviy mexanizmini takomillashtirish.....	445
Nasurova Kamola Ravshanovna , PhD	
Повышение эффективности депозитной политики в коммерческих банках.....	451
Нуриллаев Рахмат Ярашевич , к.с.х.н., доцент; Нуриллаев Шердил Жамолиддин угли , магистр	

Hufiyona iqtisodiyotni qisqartirish orqali mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirish mexanizmlari.....	456
Pardayev Ilhomjon G'ulom o'g'li	
Uy-joy fondi boshqaruvini samarali tashkil etish	460
Berdiyeva Dilfuza Axatovna , PhD, dotsent	
Экономика знаний как высший ступень развития инновационной экономики	466
Хасанхонова Нодира Исаметдиновна , PhD	
Kichik biznes subyektlarini samarali investitsiyalashning ilg'or xorijiy davlatlar tajribasi.....	471
Ruziyeva Dilobar Isomjonovna , iqtisod fanlari nomzodi	
Davlat-xususiy loyihalarining mazmun-mohiyati, ilmiy-nazariy asoslari	481
Suleymanov Farrux Raximjonovich , mustaqil izlanuvchi	
Комплексный анализ хозяйственно-экономической деятельности и устойчивости АО "Узавтосаноат"	487
Туйчиев Комилжон Лазизович , доцент кафедры	
Экономическая сущность и важность повышения эффективности	
производства каракулеводческой продукции.....	493
Тулкин Хайтмуродович Фармонов , профессор; Нуриллаев Жамолiddин Ярашевич , докторант	
O'zbekistonda tijorat banklari emission operatsiyalarining dolzarb masalalari	499
O'ktamova Nozima Narzulla qizi , PhD, kafedra dotsenti	
Инновационные методы энергосбережения как способ повышения	
конкурентоспособности предприятия	503
Хамдамова Гавхар Абсаматовна , к.э.н., профессор	
Hudud sug'oriladigan yerlarida suv resurslaridan foydalanish holati tahlili	508
Shoxujayeva Zebo Safoyevna , i. f.n., professor, katta ilmiy xodim	
Hududlarning moliyaviy-investitsion salohiyatini oshirishning nazariy va amaliy jihatlarini	513
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi , kafedra dotsenti i.f.d.	
Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikda xodimlar faoliyatining axborot tizimlarini samarali tashkil qilish.....	521
Yuldashev Furqat Nurilloevich , doktorant	
O'zbekistonda raqamli iqtisodiyoti sharoitida elektron biznesni rivojlantirish yo'llari	524
Boboqulov Sanjar Baxronkulovich , PhD; Akramov G'ayrat Otabek o'g'li , talaba	
An Analysis of Green Taxation and Its Effect on Economic Growth	530
Fayzieva Nargiza Rabimovna , PhD	
Kichik biznes va tadbirkorlikni rivojlantirishning nazariy jihatlarini	537
Qurbonov Jasurbek Pozilovich , kafedra dotsenti	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida turizm industriyasining rivojlanishi va istiqboli	540
Abdulxakimov Zuxrali Tursunaliyevich , PhD, kafedra dotsenti	
O'zbekistonda energetika korxonalari faoliyatida korporativ	
boshqaruvining baholash usullarini tahlili.....	544
Abduraxmonova Zarina Muysinjonovna , mustaqil tadqiqotchi	
Markaziy Osiyo davlatlarida rekreatsiya turizmi	548
Shaymanova Nigora Yusupovna , doktorant	
Korxona investitsiyalari xususidagi ilmiy-nazariy yondashuvlar va qarashlar evolyutsiyasi.....	552
Eshqo'ziyev Oxunjon Oybek o'g'li , doktorant	
O'zbekiston sanoatining rivojlanish tendensiyalari, muammo va yechimlari.....	559
Shavqiyev Erkin , i. f. n.	
"Yashil iqtisodiyot"ga o'tish zaruriyati, dastaklari va uning o'ziga xos tamoyillari	565
Berdiyev Baxtiyor Sodiqovich , kafedra dotsenti	
Innovatsion faoliyatni rivojlantiruvchi omillar va ulardan samarali foydalanish yo'nalishlari	571
Ashurov Maxammadjon Sotvoldiyevich , i.f.n., kafedra dotsenti	
Ijtimoiy tarmoqlar analitikasi.....	576
S. Qulmatova , PhD, dotsent	
Analysing the Functioning of Enterprise Management in the Context of Institutional Reforms	581
Kurpayanidi Konstantin Ivanovich , Professor	
Qishloq xo'jaligi ishlab chiqarishi samaradorligini baholash	586
Ruxsatova Rushana O'ktamovna , erkin tadqiqotchi	
Soliq tushumlarini prognozlashtirish modellarini qurishning klassik va intellektual usullari	593
Narmanov Ulug'bek Abdugapparovich , PhD; Maqsudov Azamat Maqsud o'g'li	
Kompaniyani samarali boshqarishda marketingning o'рни va uning tamoyillarini qo'llash istiqbollari.....	598
Usmonova Dilfuza Ilhomovna , kafedra dotsenti	
Экономическая безопасность и факторы влияющие на неё.....	602
Абдишукуров Шерзод Шавкат угли , научный сотрудник	
Oliy ta'lim muassasalarining moliyaviy manbalari bo'yicha xarajatlar hisobi va uni takomillashtirish.....	608
Artikov Kurbonazar Amonovich , mustaqil ilmiy tadqiqotchi	
Innovatsion iqtisodiyot sharoitida inson kapitaliga yo'naltirilgan investitsiyalarning ahamiyati.....	614
Asamxodjaeva Shoira Shukurullaevna , katta o'qituvchi	

Перспективы развития инноваций и роль стартапов: зарубежный опыт, проблемы и решения.....	618
Ачилова Ширин Шавкат кизи , старший преподаватель	
Tijorat banklari tomonidan jismoniy shaxslarni kreditlashda garov ta'minotini takomillashtirish	622
Bazarova Nigora Ravshanovna , kafedra dotsenti	
Sug'urta tashkilotlari investitsiya faoliyatini boshqarish masalalari	627
Kenjayev Ilhom G'iyozovich , iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)	
Organizational Factors Influencing Leadership Styles and Procurement Outcomes	632
Saidakhmedov Islomjon Ulighbekovich , Scientific researcher	
Tijorat banklari faoliyati samaradorligini oshirishda raqamli texnologiyalardan foydalanish yo'llari	637
Mirpulatova Luiza Mansurovna , doktorant	
Tijorat banklarining tadbirkorlik subyektlarini kreditlash metodologiyasining ekonometrik tahlillari.....	642
Norov Akmal Ruzimamatovich , DSc, kafedra professori	
Tijorat banklarida kreditlash amaliyotini takomillashtirish yo'llari	649
Norova Nozima Nabiyeвна , katta o'qituvchi	
Hufiyona iqtisodiyotni qisqartirish orqali mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirish mexanizmlari	657
Pardayev Ilhomjon G'ulom o'g'li	
Jahondagi kuzatilayotgan globallashuv va tabiatdagi o'zgarishlar oqibatida kelib chiqayotgan turli xatarlardan himoya qilishda sug'urta tashkilotlari oldida turgan vazifalar ("O'zbekinvest" EISK AJ misolida).....	661
Sayfullo Mirzoyev	
International Experiences on Restoration of Financial Stability Through Indicators in Commercial Banking Sector	666
Solijonova Muxlisa Azamatovna	
Pensiya yoshining pensiya ta'minoti tizimiga ta'siri.....	668
Tursunov Jaxongir Pulatovich , DSc	
Mamlakat iqtisodiyotini islom moliya instrumentlari orqali rivojlantirish istiqbollari.....	673
Xalikov Ulug'bek Rustamovich , PhD	
Sug'urta kompaniyalari va tijorat banklari integratsiyalashuv jarayonini zarurligi va ahamiyati.....	678
Xudoyberdiyeva Sadoqat Abdumannonova , mustaqil izlanuvchisi	
Qishloq xo'jaligi korxonalarini davlat tomonidan qo'llab quvvatlashning innovatsion menejment tamoyillari... 683	
Shaniyazova Zamira Oralbayevna , PhD	
Тенденции развития жилищного строительства.....	688
Алиева Зилола Маматвалиевна , доцент кафедры	
Tadbirkorlik subyektlarini moliyalashtirishning innovatsion usullari.....	692
Shakirova Nigora Axralovna , kafedra dotsenti v.b.	
Nodavlat notijorat tashkilotlari mablag'larining shakllanishi va nazorat qilinishi.....	698
Xusanov Nishonboy Abdusattarovich , filologiya fanlari doktori, professor	
Спиртные напитки - вред здоровью	702
Кариева Халима Икромжоновна , старший преподаватель кафедры	
Importance of Social Infrastructure Development in Rural Areas	706
Munisa Alimova	
Davlat xizmatida agile loyiha boshqaruvi texnologiyasidan foydalanish	709
Isaqova Zebo Murodovna , f.f.n. (PhD), tadqiqotchi	
Korxonalar moliyaviy tahlilining ahamiyati	714
Karimov Eminjon Gapardjonovich , doktorant	
Рекреация как основа духовно-культурного возрождения нации и социально-экономического развития страны	716
Алимова Гузал Алишеровна , Доктор философии (PhD) по экономическим наукам	

MAMLAKAT IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDA OZIQ-OVQAT XAVFSIZLIGINING O'RNI

Ibragimov G'ayrat Ablaqulovich

PhD, TDIU Samarqand filiali

Shukurova Nilufar Qahramonova

TDIU Samarqand filiali, tadqiqotchi

Umirov Islombek Furkatovich

TDIU Samarqand filiali, tadqiqotchi

Tojiqulov Samandar Orufjon o'g'li

TDIU Samarqand filiali, tadqiqotchi

Annotatsiya: Ushbu maqolada mamlakat iqtisodiy xavfsizligi va oziq-ovqat xavfsizligining hozirgi ijtimoiy-iqtisodiy ahvolini tahlil qilish, shuningdek, oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlashda iqtisodiy, siyosiy, ijtimoiy omillarni o'rganish, mamlakat iqtisodiy xavfsizligini taminlash, oziq-ovqat xavfsizligi uchun olib borilayotgan islohotlarning hozirgi davrdagi jarayonni o'rganish masalalari bo'yicha xulosa va takliflar keltirib o'tilgan.

Kalit so'zlar: Xavfsizlik, oziq-ovqat xavfsizligi, iqtisodiy xavfsizlik, FAO, taqchillik, narxlarini barqarorlashtirish, prognoz.

Abstract: This article analyzes the current socio-economic situation of the economic security and food security of the country, as well as the study of economic, political, social factors in ensuring food security, ensuring the economic security of the country. Conclusions on the state of reforms in the field of food security and proposals on these issues are presented.

Key words: Security, food security, economic security, FAO, scarcity, price stabilization, forecast.

Аннотация: В данной статье проводится анализ современного социально-экономического положения экономической безопасности и продовольственной безопасности страны, а также изучение экономических, политических, социальных факторов обеспечения продовольственной безопасности, обеспечения экономической безопасности страны. Представлены выводы о состоянии реформ в области продовольственной безопасности и предложения по этим вопросам.

Ключевые слова: Безопасность, продовольственная безопасность, экономическая безопасность, FAO, дефицит, стабилизация цен, прогноз.

KIRISH

Oziq-ovqat xavfsizligi barcha odamlar sog'lom va faol hayot kechirishlari uchun ularning oziq-ovqat imtiyozlari va ozuqaviy ehtiyojlariga javob beradigan yetarli, zararsiz va to'yimli oziq-ovqatdan doimiy ravishda foydalanish imkoniyatiga ega bo'lganda o'rnatiladi. Bu mamlakatning iqtisodiy xavfsizligini ta'minlashda hal qiluvchi rol o'ynaydigan hal qiluvchi omil hisoblanadi. Oziq-ovqat xavfsizligi nafaqat odamlar uchun, balki mamlakatning umumiy iqtisodiy o'sishi uchun ham muhimdir. Har qanday mamlakat aholisining farovonligini va iqtisodiy o'sishini ta'minlash muhim ahamiyatga ega.

Jahon bo'yicha dunyoda to'yib ovqatlanmaydiganlar soni 2021-yilda 702–828 million kishi atrofida bo'lgan bo'lsa, bu ko'rsatkich 2019–2020-yillarda 103 million kishiga, COVID–19 pandemiyasi davrida taxminan yana 50 million kishiga, faqatgina 2021-yilda yana 46 million kishiga ko'paydi. 2019–2022-yillarda dunyoda sog'lom oziq-ovqat iste'mol qila olishga qurbi yetmaydiganlar soni 112 million kishiga ko'payib, hozirda ularning soni 3,1 milliard kishini tashkil etmoqda¹.

1 FAO, МФСР, ЮНИСЕФ, ВПП и ВОЗ. 2022 год. Положение дел в области продовольственной безопасности и питания в мире – 2022. Переориентация политики в области продовольствия и сельского хозяйства в интересах повышения экономической доступности здорового питания. Рим, FAO. <https://doi.org/10.4060/cc0639ru>

Birlashgan Millatlar Tashkilotining Oziq-ovqat va qishloq xo'jaligi tashkiloti (FAO) oziq-ovqat xavfsizligini barqaror rivojlanishga erishishning muhim asoslaridan biri sifatida belgiladi. Maqolada mamlakatning iqtisodiy xavfsizligini ta'minlashda oziq-ovqat xavfsizligining rolini o'rganishga qaratilgan.

Dunyo aholisi doimiy ravishda o'sib bormoqda va 2050-yilga borib 9,7 milliardga yetishi kutilmoqda, bu esa oziq-ovqat tizimiga katta bosim o'tkazadi. Bundan tashqari, iqlim o'zgarishi, tabiiy ofatlar, suv tanqisligi va boshqa omillar oziq-ovqat ishlab chiqarish va tarqatishni qiyinlashtirishi mumkin. Iqtisodiy o'sishga erishish uchun aholini oziq-ovqat bilan ta'minlash muhim ahamiyatga ega. Binobarin, oziq-ovqat xavfsizligi iqtisodiyotni rivojlantirish, ijtimoiy barqarorlik va aholining umumiy farovonligini oshirishda hal qiluvchi ahamiyatga ega.

2022-yilda O'zbekiston Respublikasida yetishtirilgan qishloq xo'jaligi mahsulotlari hajmi: Meva va reza-vorlar – 3 million tonna, Uzum – 1,8 million tonna, poliz ekinlari – 2,4 million tonna, sabzavot – 11,2 million tonna, kartoshka – 3,4 million tonna, don – 8 million tonnani tashkil etdi².

MATERIALLAR VA METODLAR

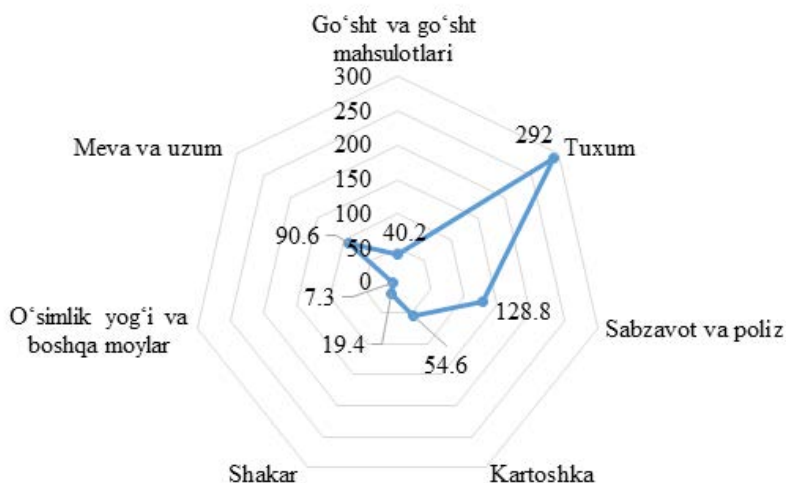
Mazkur maqolani tayyorlash davomida tadqiqot materiallari, milliy va xorijiy tadqiqotchilar ilmiy ishlari nati-jalari, shuningdek Qishloq xo'jaligi vazirligi, O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Statistika agentligi statistik ma'lumotlaridan foydalanildi. Asosiy materiallar statistik ma'lumotlar asosida to'planib, mavjud dasturiy ta'minotlar asosida tahlil etildi. Olingan ilmiy xulosalar ilmiy tadqiqot natijalariga asoslangan.

NATIJALAR VA ULARNING TAHLILI

Oziq-ovqat xavfsizligi mamlakatning iqtisodiy xavfsizligini ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. Yaxshi amalga oshirilgan oziq-ovqat xavfsizligi strategiyasi oziq-ovqat narxlarini barqarorlashtirish, qishloq xo'jaligi sohasiga investitsiyalarni rag'batlantirish va oziq-ovqat eksportini rag'batlantirish orqali barqaror iqtisodiy o'sishni ta'min-lashga yordam beradi. Bundan tashqari, oziq-ovqat xavfsizligi mamlakatning import qilinadigan oziq-ovqatga bog'liqligini kamaytirishi mumkin, bu esa, ko'proq valyuta zaxiralarini saqlab qoladi va iqtisodiyotni tashqi zarbalardan himoya qiladi.

Oziq-ovqat xavfsizligini asosiy ta'minlovchi soha shubhasiz qishloq xo'jaligi hisoblanadi. O'zbekiston Res-publikasida aholi sonining oshib borish darajasi yuqori hisoblanib, aholini oziq-ovqat bilan ta'minlash masalasi doimiy dolzarb hisoblanib, kelgusida ham mamlakat iqtisodiy xavfsizligiga ta'sir etib turuvchi muhim omil his-oblanadi.

O'zbekiston Respublikasi sog'liqni saqlash vazirligi ma'lumotlariga ko'ra (1-rasm), aholiga muhim bo'lgan 7 turdagi oziq-ovqat mahsulotlarining minimal miqdori belgilab berilgan. Tadqiqotlar davomida aynan go'sht va go'sht mahsulotlari, tuxum, sabzavot va poliz, kartoshka, shakar, o'simlik yog'i va boshqa moylar hamda meva va uzum kabi asosiy 7 turdagi oziq-ovqat mahsulotlari tadqiq etildi.

1-rasm: O'zbekistonda aholi jon boshiga asosiy oziq-ovqat mahsulotlarining iste'mol qilish ilmiy asoslangan tibbiy me'yori, kg (dona)³

² O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Statistika agentligi ma'lumotlari – www.stat.uz

³ Manba: O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi ma'lumotlari asosida muallif ishlanmasi

Unga ko'ra, 1 yil davomida mamlakatdagi 1 kishi uchun o'rta miqdorda go'sht va go'sht mahsulotlari – 40,2 kg, tuxum – 292 dona, sabzavot va poliz – 128,8 kg, kartoshka – 54,6 kg, shakar – 19,4 kg, o'simlik yog'i va boshqa moylar – 7,3 kg, meva va uzum – 90,6 kg ni tashkil etadi.

O'zbekiston Respublikasida asosiy 7 turdagi oziq-ovqat mahsulotlariga talabning qondirilishi tahlili 2022-yil ma'lumotlari asosida o'rganilganida (1-jadval), 3 turdagi oziq-ovqat mahsulotlariga talab yetarli darajada qondirilib kelinmoqda va talabdan ortiqcha mahsulot ishlab chiqarish holati mavjud. Ular jumlasiga: sabzavot va poliz mahsulotlari – 8946,8 ming tonna, kartoshka – 1477,6 ming tonna, meva va uzum – 1498,3 ming tonna miqdorida talabdan ko'proq mahsulot yetishtirilgan. Shunday bo'lsa-da, 4 turdagi oziq-ovqat mahsulotlarida taqchillik borligi sezildi: jumladan, go'sht va go'sht mahsulotlari – 234,0 ming tonna, tuxum – 2382,7 million dona, shakar – 206,3 ming tonna, o'simlik yog'i va boshqa moylar – 146,0 ming tonna talabga nisbatan kamroq mahsulot yetishtirilgan.

1-jadval: O'zbekiston Respublikasida asosiy 7 turdagi oziq-ovqat mahsulotlariga talabning qondirilishi tahlili (2022-yil)

No	Mahsulotlar turlari	O'lchov birligi	Mavjud talab	Ishlab chiqarilgan	Taqchillik (-), ortiqchalik (+)
1	Go'sht va go'sht mahsulotlari	ming tonna	1447,2	1213,2	-234,0
2	Tuxum	mln dona	10512	8129,3	-2382,7
3	Sabzavot va poliz mahsulotlari	ming tonna	4636,8	13583,6	8946,8
4	Kartoshka	ming tonna	1965,6	3443,2	1477,6
5	Shakar	ming tonna	698,4	492,1	-206,3
6	O'simlik yog'i va boshqa moylar	ming tonna	262,8	116,8	-146,0
7	Meva va uzum	ming tonna	3261,6	4759,9	1498,3

*Manba: O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi statistika agentligi ma'lumotlari asosida mualliflar ishlanmasi

Hozirgi kunda tuxumdan tashqari boshqa mahsulotlar talabni qondirish maqsadida import qilinmoqda. 2022-yilning yanvar-avgust oylarida O'zbekistonga 9 ta davlatdan qiymati 141,9 million dollarga teng bo'lgan 32,8 ming tonna qoramol go'shti import qilingan⁴.

Qayd etilishicha, qoramol go'shti importi o'tgan yilning mos davri bilan solishtirilganda 13,8 ming tonnaga oshgan.

O'zbekiston 2022-yilda qoramol go'shtini Belarus (17,1 ming tonna), Qozog'iston (11,6 ming tonna), Braziliya (1,4 ming tonna), Hindiston (967 tonna) va Rossiya (791 tonna) va boshqa mamlakatlardan import qilgan.

Aytish joizki, 2021-yilning 10 oyida ham undan oldingi yilga nisbatan mol go'shti importi 7,3 ming tonnaga oshib, 23,9 ming tonnani tashkil qilgan edi. Umumiy tendensiyaga nazar soladigan bo'lsak, O'zbekistonga mol go'shti importi 2017-yildan 2020-yilga qadar 87 tonnadan 22 ming tonnagacha oshgan⁵.

Faqatgina mazkur 7 turdagi oziq-ovqat mahsulotlari ta'minoti holati va kelgusida ta'minot darajasi uchun zarur bo'lgan talab miqdori o'rganildi (2-jadval).

2-jadval: O'zbekiston Respublikasi aholisining oziq-ovqat mahsulotiga bo'lgan talabi prognozi tahlili (2023–2050-yy.)*

No	Mahsulotlar turlari	O'lchov birligi	Yillar		
			2023	2030	2050
			Aholi soni, million kishi		
			36,0	38,31	45,59
1	Go'sht va go'sht mahsulotlari	ming tonna	1447	1540,2	1832,8
2	Tuxum	mln dona	10512	11187	13313
3	Sabzavot va poliz mahsulotlari	ming tonna	4637	4934,7	5872,4
4	Kartoshka	ming tonna	1966	2091,9	2489,4
5	Shakar	ming tonna	698	743,3	884,5
6	O'simlik yog'i va boshqa moylar	ming tonna	263	279,7	332,8
7	Meva va uzum	ming tonna	3262	3471,2	4130,7

*Manba: O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi statistika agentligi va www.worldpopulationreview.com – World Population Review sayti ma'lumotlari asosida mualliflar ishlanmasi

⁴ O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi statistika agentligi ma'lumotlari

⁵ <https://sputniknews.uz/20220923/ozbekistonga-gosht-importi-bir-necha-yildan-buyon-oshmoqda---statistika-28485112.html> – O'zbekistonga go'sht importi bir necha yildan buyon oshmoqda – statistika. 23.09.2022

Tadqiqotlar davomida O'zbekiston aholisi soni www.worldpopulationreview.com – World Population Review sayti ma'lumotlari asosida 2023-yilda – 36,0 million kishi, 2030-yilda – 38,31 million kishi, 2050-yilda – 45,59 million kishi deb olindi. Tahlillar ko'rsatishicha, O'zbekiston Respublikasi aholisi soni 2023-yilga nisbatan 2030-yilga borib – 6,4%ga, 2050-yilda – 26,6%ga oshadi va qariyb – 45,59 million kishini tashkil etadi. Aholi sonining bu darajada tezkorlik bilan oshib borishi yildan-yilga qisqarib borayotgan tabiiy resurslar (yer va suv resurslari), tezkor oshib borayotgan talab sharoitida oziq-ovqat mahsulotlarining asosiy ishlab chiqaruvchisi bo'lgan qishloq xo'jaligida ekstensiv yo'llardan tashqari, intensiv ishlab chiqarishga e'tiborni kuchaytirish zaruriyatini tug'diradi.

2-jadval ma'lumotlaridan ko'rinib turibdiki, 2023-yilda O'zbekiston aholisi uchun 7 turdagi asosiy mahsulotlariga bo'lgan talab go'sht va go'sht mahsulotlari – 1447 ming tonnani, tuxum – 10512 million dona, sabzavot va poliz mahsulotlari – 4637 ming tonna, kartoshka – 1966 ming tonna, shakar – 698 ming tonna, o'simlik yog'i va boshqa turdagi moylar – 263 ming tonna, meva va uzum – 3262 ming tonnani tashkil etgan. Bu raqamlar ham aholi soniga yarasha 2030- va 2050-yillarga borib, mos ravishda 2023-yilga nisbatan 2030-yilga borib – 6,4%ga, 2050-yilda – 26,6%ga oshadi. Natijada go'sht va go'sht mahsulotlariga talab: 2030-yilda – 1540,2 ming tonnani tashkil etib, 2050-yilda – 1832,8 ming tonnaga boradi. Aholining oziq-ovqat mahsulotlariga talabi 2050-yilda tuxum – 13313 million dona, sabzavot va poliz mahsulotlari – 5872,4 ming tonna, kartoshka – 2489,4 ming tonna, shakar – 884,5 ming tonna, o'simlik yog'i va boshqa turdagi moylar – 332,8 ming tonna, meva va uzum – 4130,7 ming tonnani tashkil etadi. Shundan kelib chiqqan holda, agrobiznes sub'yektlari tomonidan ishlab chiqarish salohiyatini oshirish talab etiladi.

Mazkur jadval ma'lumotlaridan ko'rinib turibdiki, mamlakatimiz aholisi 2050-yilga kelib birlamchi iste'mol savatchasining asosiy mahsulotlariga bo'lgan talab keskin oshib boradi. Bu esa o'z navbatida, odamlar ehtiyojini qondirish uchun ko'proq sifatli va xavfsiz mahsulotlar ishlab chiqarishni, yetishtirishni talab etadi. Bu birgina bizning mamlakatimiz misolida albatta, jahon miqyosida bu raqamlar soni anchayin kattani tashkil etishi mumkin: 2030-yilda – 8,5 mlrd kishini, 2050-yilda – 9,7 mlrd kishini, 2058-yilda – 10,0 mlrd kishini tashkil etadi⁶.

XULOSA

Mamlakatning iqtisodiy xavfsizligini ta'minlashda oziq-ovqat xavfsizligining o'rnini ortiqcha baholab bo'lmaydi. Bu iqtisodiy o'sish va rivojlanish, milliy xavfsizlik va ekologik barqarorlikning asosiy shartidir. Oziq-ovqat xavfsizligining mustahkam tizimiga sarmoya kiritish hayot sifatini yaxshilash, qashshoqlikni kamaytirish, iqtisodiyotni barqarorlashtirish, ijtimoiy va siyosiy barqarorlikni mustahkamlashga yordam beradi. Shuning uchun hukumatlar, siyosatchilar va shaxslar farovon va barqaror kelajakni ta'minlash uchun oziq-ovqat xavfsizligini birinchi o'ringa qo'yishlari kerak.

Mamlakatning iqtisodiy xavfsizligini ta'minlashda oziq-ovqat xavfsizligining o'zni katta. Hukumat oziq-ovqat xavfsizligi iqtisodiy o'sish va ijtimoiy barqarorlik uchun muhim ekanligini anglab yetishi va mamlakatda oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlash bo'yicha zarur choralarni ko'rishi kerak.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston qishloq xo'jaligi xodimlariga Prezident tabrigi. 11.12.2021 – <https://president.uz/oz/lists/view/4827>
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Statistika agentligi ma'lumotlari – www.stat.uz
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining qarori. Oziq-ovqat va qishloq xo'jaligi sohasida islohotlarni tadqiq qilish, strategik rejalashtirish hamda boshqarish tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida. 22.12.2021. PQ–58.
4. O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi ma'lumotlari asosida muallif ishlanmasi
5. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi qarori. Respublikada oziq-ovqat mahsulotlari ishlab chiqaruvchilarini yanada qo'llab-quvvatlash to'g'risida. VM–3720.01.2022.
6. Mirziyoyev Sh. M. Asosiy oziq-ovqat mahsulotlari narxining barqarorligini ta'minlash va zaxirasini yaratish chora-tadbirlari. 05.09.2022 www.president.uz
7. Ibragimov G. A., Janibekov F. B., Nazarova M. S., Khurramov A. M., Tursunov O. M. The role of agricultural clusters in increasing the efficiency of Agriculture //Colloquium-journal: Economics, Earth sciences, Agricultural Sciences. -№14 (66), 2020. Warszawa, Polska. –p. 6–9. ISSN 2520–6990
8. Ibragimov Gayrat Ablaqulovich. Consulting Services in Uzbekistan Agriculture //Regional economic cooperation in Central Asia: Agricultural production and trade. 24–26 November 2014. Halle (Saale) [Germany].
9. Ibragimov Gayrat Ablaqulovich. Farms as a form of entrepreneurship in Agriculture / International Scientific conference-Symposium "Agricultural Transitions along the Silk Road: Restructuring, Resources and Trade in the Central Asia Region".-Almaty, 2016.
10. Ibragimov Gayrat Ablaqulovich. The impact of agricultural services on farm profits //SAARJ Journal on Banking & Insurance Research (SJBIR). ISSN: 2319–1422 Vol 10, Issue 1, January 2021, Impact Factor SJIF 2020 = 7.126. –p 19–24.

⁶ <https://www.worldometers.info/world-population/world-population-projections/> – dunyo aholisi prognozlari sayti ma'lumotlari

11. Ibragimov Gayrat Abraqulovich. The impact of agricultural services on farm profits//SAARJ Journal on Banking & Insurance Research (SJBIR). ISSN: 2319-1422 Vol 10, Issue 1, January 2021, Impact Factor SJIF 2020 = 7.126. –p 19–24
12. Ibragimov Gayrat, Murtazaev Olim, Rakhmonov Davlat. Klaster tizimining qishloq xo'jaligi samaradorligiga ta'siri// Agroiqtisodiyot. –Toshkent, 2020. -№1. –20–23 b.
13. Ibragimov Gayrat Abraqulovich, Raxmonov Davlat, Vahobova Shahodat. Qishloq xo'jaligida klaster tizimi: tashkil etish, muvaffaqiyatlar va kamchiliklar// Servis. –Samarqand, 2020. -№3. –29–32 b.
14. Kurramov Ortiqjon Kayumovich, Ibragimov Gayrat Abraqulovich, Tursunov Ozod Matlubovich. Agrarian reforms in Uzbekistan: resources and results//Trends in Economics and Management for 21th Century: inter. conf. 2012 20th–22nd September. – Brno, Czech Republic, 2012. –pp–120–121.
15. Kurramov Ortiqjon Kayumovich, Ibragimov Gayrat Abraqulovich, Tursunov Ozod Matlubovich. Role of using global network in sphere of service and tourism//Trends in Economics and Management for 21th Century: inter. conf. 2012 20th–22nd September. – Brno, Czech Republic, 2012. –pp–202–203.
16. Mamasoliev Sodikjon Avazalievich, Ibragimov Gayrat Abraqulovich, Murtazaev Olim, Ganiev Ibragim Mamadievich, Mariusz Maciejczak. Production capacity and financial results of an enterprise from the grain industry in Uzbekistan.// ANNALS of The Polish Association of Agricultural and Agribusiness Economists, 2013. ISSN 1508–3535. Volume 15/5–11–15 pp.
17. Murtazayev O., Ibragimov G'. A. Agroxizmatlar ko'rsatishning fermer xo'jaliklari oladigan foydaga ta'siri// Development issues of innovative economy in the agricultural sector: International scientific-practical conference on March 25–26, 2021. ISBN: 978–1–913482–59–6. –Samarqand, 2021. – 624 b– 4–10 b.
18. Murtazaev Olim, Ibragimov Gayrat Abraqulovich The Effectiveness of Economic Relationships and Forecasting between Farms and Agricultural Services//The Indian Journal of Economics (ISSN: 0019–5170) Issue 400. Pages 6
19. Tursunov Ozod, Ibragimov Gayrat. Roles of investment and service system sector in agriculture//Visnik XNAU: Seriya Ekonomichni nauki. –XNAU, Xarkov, Ukraina, 2013. –№3. –s 203–215.
20. Rome Declaration on World Food Security. World Food Summit. 13–17 November, Rome. Italy. <https://www.fao.org/3/W3613E/W3613E00.htm>
21. ФАО, МФСР, ЮНИСЕФ, ВПП и ВОЗ. 2022 год. Положение дел в области продовольственной безопасности и питания в мире – 2022. Переориентация политики в области продовольствия и сельского хозяйства в интересах повышения экономической доступности здорового питания. Рим, ФАО. <https://doi.org/10.4060/cc0639ru>
22. <https://sputniknews.uz> – O'zbekistonga go'sht importi bir necha yildan buyon oshmoqda – statistika. 23.09.2022
23. <https://www.worldometers.info> – dunyo aholisi prognozlari sayti
24. www.worldpopulationreview.com – World Population Review sayti ma'lumotlari.

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2023. № 10

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzirimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnalning ilmiyligi:

"Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining

2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.